

Høringsinnspill representantforslag 71S fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes

Takk for muligheten til å komme med innspill.

Generelt ønsker vi i denne sammenheng å understreke viktigheten av at forebyggingsarbeid prioriteres. Videre at regjeringen bør jobbe for en sterkere samordning av tiltak, økte tilskudd, øremerking av midler til helhetlig seksualitetsundervisning og utstrakt samarbeid mellom relevante departementer. I dag er det BufDir som i praksis følger opp regjeringens tiltak på dette feltet, mens det også berører arbeid under Helsedirektoratet («Snakk om det! Strategi for seksuell helse»), Utdanningsdirektoratet og Justisdepartementet. Dette gjør innsatsen mer fragmentert enn den ideelt sett bør være. Det er mye å hente på å trekke spesielt Udir tettere inn i dialogen om hvordan dette arbeidet skal foregå i skoler og barnehager framover.

Tiltakene 1 og 2 i representantforslaget støttes. Tiltakene omhandler obligatorisk seksualitetsundervisning i grunnskole og videregående skole, samt implementering av kunnskaper som gir forutsetninger for å kunne lære bort denne tematikken i relevante utdanningsforløp.

Vi applauderer de to tiltakene, og anser disse for å være blant de viktigste tiltakene for å motvirke seksuell trakassering og andre samfunnsproblemer relatert til grenseoverskridende og straffbar atferd.

Resultatene fra en undersøkelse blant undervisere i grunnskolen gjennomført av Sex og samfunn og TNS Kantar i 2017, viser at kun 3 av 10 mener at kvaliteten på seksualitetsundervisning er bra nok. Videre var det bare 13 prosent som oppga at de fikk kunnskap om temaene i undervisningsforløpet som de kan bruke i undervisningen nå.

Det er viktig at man ikke bare jobber med å øke kunnskapsnivået, men også fagdidagdikk på tematikken grensesetting, kjønnsroller, seksuell trakassering og voldtekt i de relevante profesjonsutdanningene. Hvordan man kan jobbe med disse komplekse problemstillingene er et like viktig anliggende som ren faktakunnskap om problemstillingene.

Revisjonen av fagutdanningene som nå foregår i Kunnskapsdepartementet (RETHOS) er et viktig sted å spille inn disse føringene. Innspill til lektorutdanningen fra Sex og Politikk kan også gi et bilde av hvilke hensyn man bør ta på dette feltet.

Tidlig innsats er viktig. Barnehagene bør også inkluderes i undervisning om grensesetting, kjønnsroller, seksuell trakassering og overgrep.

Dersom denne undervisningen skal gjøres obligatorisk og allmenn for alle landets skoler, må dette gjøres i tett dialog med Kunnskapsdepartementet og ansvarshavende for siste fase av revidering av skolenes læreplaner. Dette vil naturlig komme inn under de tverrfaglige temaene seksualitetsundervisning, samt det nye på livsmestring og folkehelse. Tverrfaglige temaer reguleres ikke på detaljnivå ifht. tidsbruk, metode eller i lærebøkene på samme måte som de obligatoriske fagene, men er mer opp til hver enkelt skoleeier, skoleledelse og lærer/helsesøster å organisere. Dette vil dermed fort bli like fragmentert og vilkårlig som seksualitetsundervisningen er i dag (der kommunene har ansvar for skolenes gjennomføring og prioritering av disse temaene).

Tiltak 3 omhandler lavterskeltilbud i alle kommuner med tverrfaglig kompetanse for personer som er utsatt for voldtekt og andre seksuelle krenkelser. Dette er et svært viktig tiltak for å sikre at alle personer som har vært utsatt for krenkelser og overgrep rask, god og kvalitetssikret hjelp og oppfølging, uavhengig av hvor i landet man bor.

Sentre mot incest og seksuelle overgrep finnes i alle landets fylker, og er lavterskeltilbud som tilbyr hjelp til selvhjelp. Sammen med Dixi ressursenter mot voldtekt, ligger sentrene under paraplyorganisasjonen FMSO (Fellesskap mot seksuelle overgrep). FMSO drifter også en landsdekkende døgnåpen telefon for overgrepsutsatte. Statistikk fra de ulike sentrene viser at disse i stor grad brukes av personer utsatt for incest, og i mindre grad av personer som har opplevd overgrep fra personer utenfor familiære relasjoner (med unntak av Dixi). Et alternativ til videre arbeid med tiltak 3 i dette forslaget er å se på mulighetene for utvidelse/bredere satsningsfelt ved disse allerede eksisterende sentrene og hjelpetelefonen. En utvidet profilering av, økonomisk satsning på og utvidelse av sentrene med målsetting om å ta imot flere brukergrupper (overgrepsutsatte som har opplevd andre overgrep enn incest, samt også tilby hjelp og oppfølging til personer som er eller har vært utsatt for seksuell trakassering), er et forslag som innebærer å bygge på og utvide allerede eksisterende fagmiljøer og –kompetanse plassert rundt i alle fylker. For å oppnå dette må det avsettes midler, ressurser og tilrettelegges for sentrenes muligheter til å nå ut til folk med tilbudet som finnes. Dixis erfaringer vil kunne være en ressurs i et slikt arbeid.

Tiltak 4 og 5 omhandler forslag om henholdsvis og kartlegging av omfanget av seksuell trakassering i arbeidslivet, og utredning av hvordan arbeidet mot seksuell trakassering kan styrkes i HMS-arbeidet. Til disse tiltakene har vi ingen kommentarer, utover at vi støtter tiltak som kartlegger omfanget av seksuell trakassering, og påfølgende kunnskapsbaserte tiltak for å motarbeide dette.

Forslagene 6 og 7 om å bruke Ligestillings- og diskrimineringsombudets erfaringer og kompetanse for å bekjempe seksuell trakassering støttes. LDO er en naturlig instans for å kjøre en eventuell nasjonal informasjonskampanje om tematikken. Samtidig vil en kampanje med LDO som avsender bidra til å synliggjøre for befolkningen at det er mulig å få hjelp og veiledning hos LDO. Videre støttes forslaget om at Ligestillings- og diskrimineringsnemnda skal håndheve saker om seksuell trakassering, slik nemnda allerede har myndighet til å håndheve andre diskrimineringsgrunnlag.

Felles innspill for representantforslagene 71S og 75S:

Nettverket ønsker å understreke viktigheten av at regjeringen utarbeider tiltak for å hindre seksuell trakassering, og støtter og berømmer Rødt og SV for innholdet i representantforslagene.

Kvalitetssikret og helhetlig seksualitetsundervisning som begynner i ung alder og gjentas jevnlig er viktig for å bekjempe seksuell trakassering, grenseoverskridende atferd og overgrep. Dette er en sammenheng aktører som jobber med feltet har argumentert for i lang tid.

Nasjonalt nettverk for seksuell og reproduktiv helse og rettigheter består av over medlemmer fra flere enn 60 ulike organisasjoner og enkeltaktører. Nettverket stiller til disposisjon sin samlede kompetanse og erfaring for Storting og regjeringens videre arbeid med dette temaet dersom dette er ønskelig.

Sex og Politikk

Røde Kors Ungdom

Stiftelsen Tryggere

Elsa Marie Almås

Christian Lomsdalen

Den norske jordmorforening

Helsestasjon for kjønn og seksualitet

LaH NSF, Landsgruppen av helsesøstre i norsk sykepleierforbund

RFSU

SNU, Seksualpolitisk Nettverk for Ungdom

Reform

Pro Sentret

Sex og samfunn